

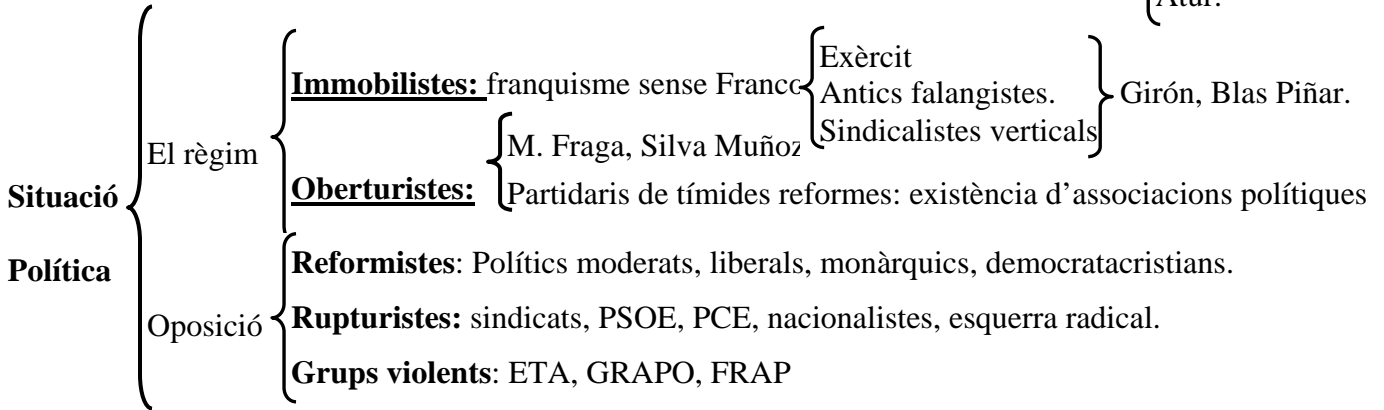
TEMA XIII. LA TRANSICIÓ DEMOCRÀTICA.

Mort de Franco (20 de novembre de 1975) → Joan Carles I accedí al tro espanyol

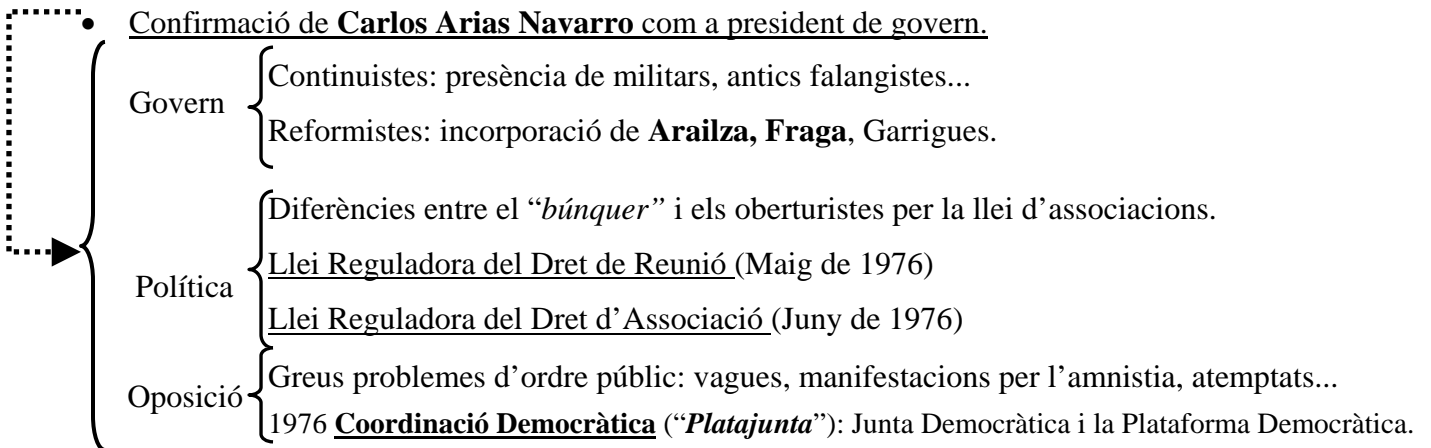
Situació econòmica: agreujament de la crisi econòmica 74/75 (preus del petroli 1973)

}

Dèficit de l'Estat
Greu cisis industrial
Inflació.
Atur.

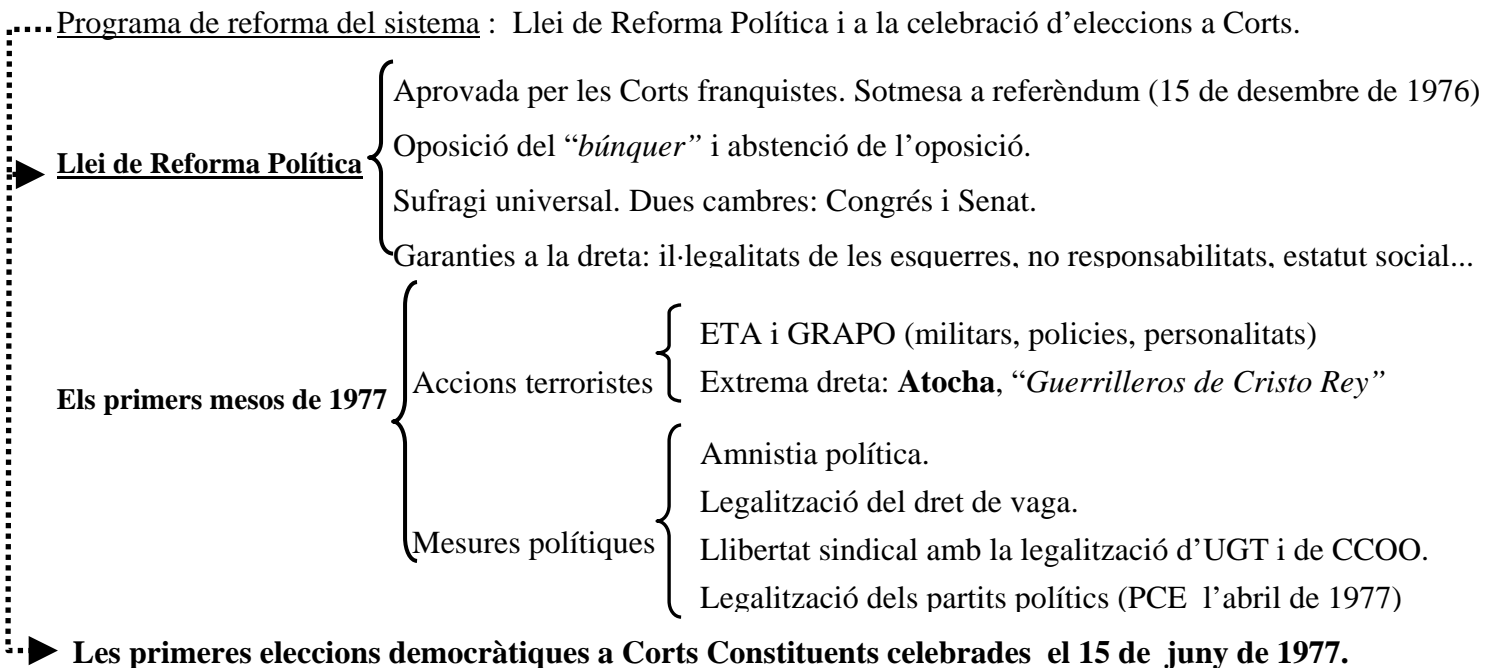

1. De la mort e Franco a les eleccions de juny de 1977.

Incapacitat d'Arias per democratitzar el país. → Dimissió d'Arias Navarro (1 de juliol de 1976)

- El primer govern d'Adolfo Suárez (juliol 1976-juny 1977)

Eleccions 15/06/77. Guanyades per **la UCD.** **Adolfo Suárez** presidí el primer govern de la democràcia.

2. ELS GOVERNS D'UCD (1977-82)

- L' octubre de 1977 es signaren els **Pactes de la Moncloa**

{	Pacte, amb l'oposició, de la política econòmica i social.
	Reactivar l'economia: frenar la desocupació, la inflació, limitar els salaris.
	Les mesures no aconsegueixen frenar l'atur ni la inflació.
	Crearen un nou clima polític d'enteniment i pactisme.
- **Consens polític** per fer front a la descentralització i a les aspiracions autonomistes de nacions i regions.
- **Ponència constitucional**

{	UCD (3) <u>Miguel Herrero y Rodríguez de Miñón</u> , Pérez Llorca, Gabriel Cisnero
	PSOE (1) <u>Gregorio Peces Barba</u> .
	AP (1) <u>Manuel Fraga Iribarne</u>
	PCE (1) <u>Jordi Solé Tura</u>
	CDC (1) Miquel Roca i Junvent

2.1. LA CONSTITUCIÓ DE 1978.

- Presenta moltes rigideses a l' hora de procedir a la seva reforma.
 - És un text llarg (169 articles). Té influències d'altres constitucions, però té elements originals.
 - Es mostra deliberadament imprecisa (autonomies). És, doncs, adaptable a les circumstàncies.
 - Preveu el seu desenvolupament a través de diverses lleis orgàniques i ordinàries.
- Declara Espanya "estat social i de dret". La sobirania resideix en el poble. Estableix la divisió de poders.
 - La forma d'estat és la monarquia parlamentària. El Rei manté funcions de representació.
 - L'estat es declara aconfessional.
 - Representació política en les corts generals: congrés dels diputats i el senat.
 - Reconeix la "indissoluble unitat de la nació espanyola" integrada per nacions i regions a les quals es garanteix el dret a l'autonomia.
 - S'hi reconeix una llengua oficial de l'estat, el castellà, i s'hi estableixen com a oficials a les comunitats autònomes respectives "les altres llengües espanyoles".
 - Presenta una ampla declaració de drets i llibertats i s'al·ludeix a la declaració de Drets Humans. Recull una sèrie de drets de tipus social (salut, educació, habitatge, treball).
 - Reconeixen la llibertat de mercat, però també la possibilitat de la intervenció estatal per interès col·lectiu.

L'estructura de la Constitució

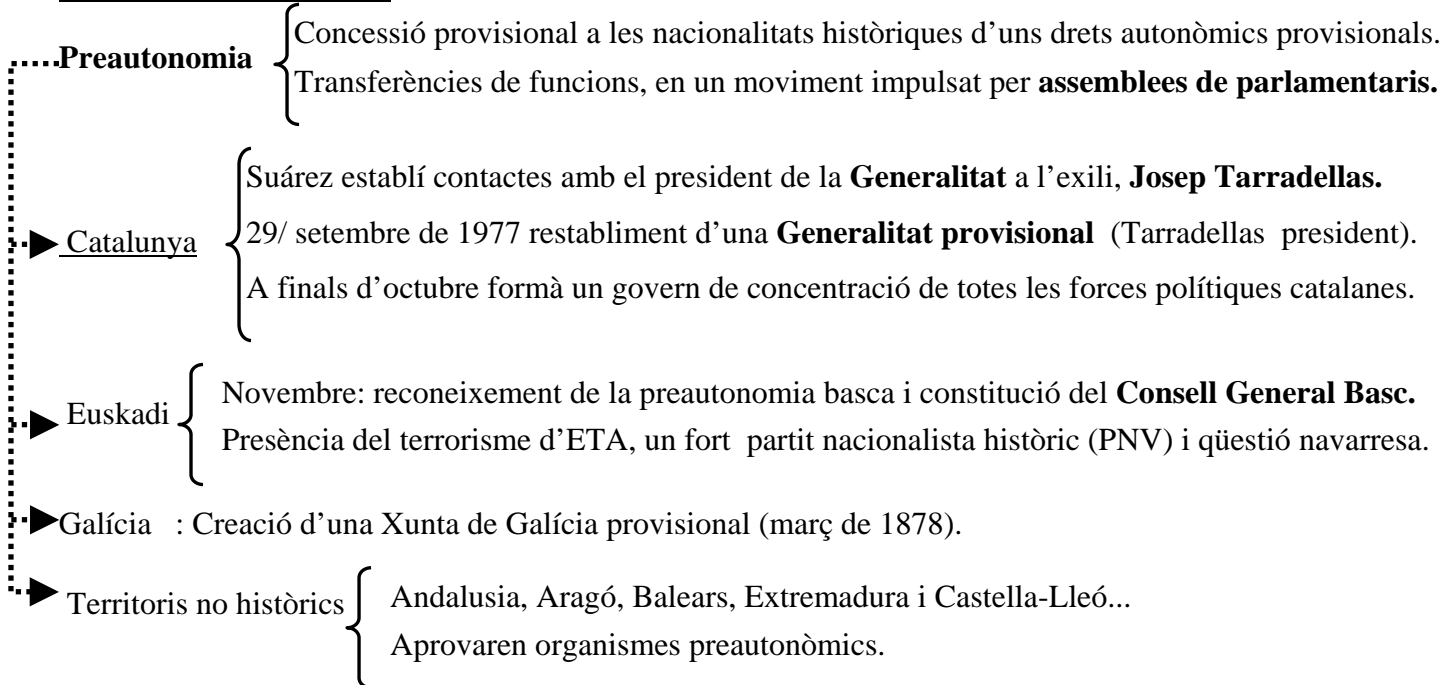
{	Preàmbul: Simple pòrtic que resumeix idees sense força d'obligació normativa.										
	Part dogmàtico-doctrinària: <table border="0"><tr><td rowspan="2" style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td><td>Títol preliminar: Principis bàsics de l'Estat</td></tr><tr><td>Títol I: Drets i deures dels ciutadans</td></tr></table>	{	Títol preliminar: Principis bàsics de l'Estat	Títol I: Drets i deures dels ciutadans							
	{		Títol preliminar: Principis bàsics de l'Estat								
		Títol I: Drets i deures dels ciutadans									
	Part orgànica: <table border="0"><tr><td rowspan="9" style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td><td>Títol II: De la Corona</td></tr><tr><td>Títol III: De les Corts Generals</td></tr><tr><td>Títol IV: Del Govern i de l'Administració</td></tr><tr><td>Títol V: De les relacions entre el Govern i les Corts</td></tr><tr><td>Títol VI: Del poder Judicial</td></tr><tr><td>Títol VII: Economia i Hisenda</td></tr><tr><td>Títol VIII: Organització territorial de l'Estat</td></tr><tr><td>Títol IX: Tribunal Constitucional</td></tr><tr><td>Títol X, destinat a la Reforma Constitucional</td></tr></table>	{	Títol II: De la Corona	Títol III: De les Corts Generals	Títol IV: Del Govern i de l'Administració	Títol V: De les relacions entre el Govern i les Corts	Títol VI: Del poder Judicial	Títol VII: Economia i Hisenda	Títol VIII: Organització territorial de l'Estat	Títol IX: Tribunal Constitucional	Títol X, destinat a la Reforma Constitucional
	{		Títol II: De la Corona								
			Títol III: De les Corts Generals								
			Títol IV: Del Govern i de l'Administració								
			Títol V: De les relacions entre el Govern i les Corts								
			Títol VI: Del poder Judicial								
Títol VII: Economia i Hisenda											
Títol VIII: Organització territorial de l'Estat											
Títol IX: Tribunal Constitucional											
Títol X, destinat a la Reforma Constitucional											

- El 31 d'octubre de 1978 el text va ser aprovat per la majoria dels diputats i senadors.
- **6 de desembre de 1978 aprovada per referèndum amb el 88 % dels vots favorables.**

2.2. L'ESTAT DE LES AUTONOMIES.

Aspiracions autonòmiques de las nacionalitats històriques { La manifestació de l'onze de setembre a Barcelona i les d'octubre a Bilbao
Partits nacionalistes al País Basc (PNB) i Catalunya (CDC. ERC)

Primera fase: 1977/1978

Segona Fase. L'estat autonòmic (a partir de la constitució de 1978)

Vies { **Art. 151 (via ràpida):** Per les nacionalitats històriques: Referèndum, majoria absoluta.
Art. 143 (via lenta)

- **Catalunya:** Referèndum i estatut 18/des/1979
- **País Basc:** Referèndum i estatut 18/des/1979
- **Galícia:** 6/abril/1981
- **Andalusia:** Discussions per la via d'accés (art 143 o 151) 30/des/1981
- **Principat d'Astúries, Cantàbria** l'any 1981
- **C. De València, C. Foral de Navarra, La Rioja, Aragó, Regió de Múrcia, Canàries, Castella la Manxa** l'any 1982
- **Madrid, Castella i Lleó, Extremadura, Illes Balears** l'any 1983
- **Ceuta i Melilla** l'any 1995.

- Les autonomies disposaran d'un govern sorgit de les urnes.
- Les comunitats es dotaven d'un parlament propi amb competències legislatives.
- Transferència d'una sèrie de competències polítiques i administratives.
- Les transferències poden ser subjecte de successives ampliacions mitjançant la reforma dels estatuts (art. 148).

3. L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE LES BALEARS

3.1 La transició democràtica a les Illes Balears.

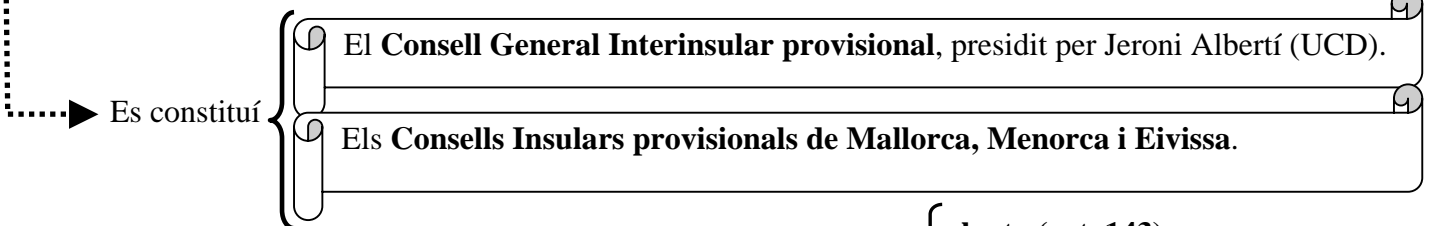
Al 1975 { Predomini conservador: el "búnquer" local controlava el poder dins l'Administració.
Els partits polítics clandestins tenien uns nivells d'implantació limitats.

A partir del 1976

- Inici d'accions al moviment obrer (vagues i mobilitzacions d'hoteleria, de construcció...).
- Moviments culturals i cívics (Obra Cultural Balear, Congrés de Cultura Catalana, moviment veïnal...).
- Trobada de plataformes unitàries de Catalunya, el País Valencià i les Balears (Cura, gener de 1976).
- El juliol de 1976 es creà l'**Assemblea Democràtica de Mallorca**.
- El febrer de 1977 els partits d'esquerra presentaren un projecte d'estatut (**Est. de Cura**). Fou rebutjat.
- Va ser subscrit el **Pacte Autonòmic** (4 de juny de 1977) { Exigir el reconeixement dels drets i de la identitat de les Balears.
Defensar-ne l'accés a un futur estatut d'autonomia.
Es van abstenir de signar-lo l'Aliança Popular i altres forces menors.
Participació de totes les forces democràtiques en la redacció estatutària.
Reconeixement de la implantació de la llengua catalana en les Balears
- **Les eleccions de juny de 1977** foren guanyades clarament a les Balears per partits d'àmbit estatal: la UCD (50,9%) obtingué 4 diputats, seguida pel PSOE (23,1%) amb 2.
- **Formació de l'Assemblea de Parlamentaris de les Illes.** (Acords per la redacció d'un avantprojecte).
- El **29 d'octubre de 1977** es celebrà a Palma una massiva manifestació de la **Diada per l'Autonomia**.

3.2 La preautonomia.

- **El juliol de 1978 el govern espanyol concedí a les Balears un règim preautonòmic.**

- El 1978 s'aprovà la Constitució espanyola. Possibilitat de dues vies: { **lenta (art. 143)**
ràpida (art. 151)
- El 1979 es celebraren les primeres eleccions municipals democràtiques i preautonòmiques → UCD
- Entre 1980 i 1981 els diferents partits polítics formen **la comissió dels onze** (Dissolta sense resultats).

Debat estatutari { Via d'accés ràpida (art. 151) o lenta (art. 143).
Sistema d'elecció dels diputats del futur parlament balear { Paritària. (= Illes)
Proporcional. (població)
Denominació de la llengua pròpia de les Balears. Existien punts d'acord.

3.3. L'Estatut d'autonomia de les Balears.

- L'estatut fou el resultat d'un pacte entre UCD i PSOE que va seguir **la via lenta** (art. 143).
- **L'estatut d'autonomia de les Illes Balears** fou aprovat pel Congrés dels Diputats el **22/ febrer/ 1983**
- Publicat **al BOE l'1 de març de 1983.**

(Va ser un dels darrers estatuts aprovats. Nivell de competència inferior a les comunitats històriques).

ESTRUCTURA

- Preàmbul
- Títol primer. Disposicions Generals (1-9)
- Títol segon: De les competències de la CAIB (10-17).
- Títol tercer : De les institucions de la CAIB (18-47):
 - Capítol primer: Del Parlament (19-30)
 - Capítol segon: Del President (31-32)
 - Capítol tercer: Del Govern (33-36)
 - Capítol quart: Dels Consells Insulars (37-40)
 - Capítol cinquè: De l'Administració Pública de les Illes Balears (41-42).
 - Capítol sisè: Del control dels poders de la Comunitat Autònoma (43).
 - Capítol setè: Del Règim Jurídic de la Comunitat Autònoma (44-47)
- Títol quart: De l'organització judicial (48-53).
- Títol cinquè: De la Hisenda, el Patrimoni i l'Economia (54-67).
- Títol sisè: De la reforma de l'Estatut (68).

- La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà juntament amb la castellana, caràcter oficial.
- **COMPETÈNCIES de la Comunitat Autònoma:** transport, turisme, aigües, patrimoni, carreteres, etc.
Les competències s'han ampliat en funció de l'assumpció de noves transferències realitzades per l'Estat
El 1998 arribà educació i el 2002 la sanitat –INSALUD.
Des del Govern Balear, poden ser transferides competències als Consells Insulars.

Parlament és la cambra legislativa, té la potestat d'aprovar els pressupostos i de control del govern.

El nombre d'escons : Mallorca té 33 diputats, Menorca 13, Eivissa 12 i Formentera 1.

Govern realitza la funció executiva i pot tenir iniciatives legislatives.

Compta amb un president, un vicepresident i consellers que s'ocupen de diferents àrees de gestió.

President del Govern Balear: elegit pel Parlament Balear. Ostenta la representació de la CAIB.

Consells Insulars: govern, administració i representació de les illes: Mallorca, Menorca i Eivissa Formentera.

Assumeixen certes competències al seu àmbit territorial amb funció executiva i administrativa.

- **El maig de 1983 es celebraren les primeres eleccions autonòmiques**, guanyades per Aliança Popular.
- Formacions de governs d'AP (PP) amb diverses coalicions amb UM.
- Presidents: **Gabriel Cañellas, Cristòfol Soler i Jaume Matas.**
- **1999** Eleccions guanyades pel **Pacte de Progrés**. (PSOE, IU, PSM i UM) presidit per Francesc Antich.
- **2003** Eleccions guanyades pel **PP** (president Jaume Matas).